

Handläggare
Carolina Bjurling
Telefon: 0850810052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2020-05-28

Motion om extern granskning för att utreda effekterna av krav på generella effektiviseringar

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2020/275

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om extern granskning för att utreda effekterna av krav på generella effektiviseringar till bland andra Östermalms stadsdelsnämnd. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar om en stadsövergripande extern utvärdering av hela processen i staden med generella effektiviseringar.

Förvaltningen tror att det skulle vara en grannlaga uppgift, även för en extern utredare, att genomföra stadsövergripande utvärdering av processen med generella effektiviseringar, men om en sådan kan leda till lärande och eller fördjupad förståelse är det förstås alltid av godo.

Bakgrund

Clara Lindblom, Rikard Warlenius, Torun Boucher, Alexandra Mattsson, Tina Kratz, Tobias Johansson, Robert Mjörnberg, Sara Stenudd, Rashid Mohammed, Maria Ljuslin, Arvand Mirsafian, Rose-Marie Roth och Hassan Jama (samtliga V) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta om en stadsövergripande extern utvärdering av hela processen i staden med generella effektiviseringar, från val av metod och bedömd besparingspotential till uppföljning av resultatet och utvärdering av konsekvenserna.

Nämndens svar på motionen ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 2 juni 2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med ekonomiavdelningen.

Ärendet

Motionärerna menar att generella effektiviseringar använts i fullmäktiges budget sedan 2010. De skriver att det i viss utsträckning har varierat mellan mandatperioderna vilka nämnder och verksamheter som åläggs generella effektiviseringar. De nämner att äldreomsorgen under innevarande mandatperiod ålagts generella effektiviseringar. ”I vilken grad de generella effektiviseringarna baseras på faktamässigt underbyggda analyser av besparingspotential i närtid, exempelvis till följd av genomförd teknisk utveckling, nya arbetsmetoder som tagits i bruk eller tydligt minskade behov framgår inte av budget”, poängterar motionärerna. Vidare skriver de att de inte kan se tydliga motiveringar till valet av att använda generella effektiviseringar, bedömningar av besparingspotential i respektive nämnd och heller inga tydliga redovisningar i verksamhetsberättelserna hur effektiviseringskraven har fallit ut. Motionärerna anser att det är ”hög tid att utvärdera konsekvenserna för kvaliteten, brukarna och medarbetarna.” De frågor de hoppas få besvarade är, bland andra: Har stadens generella effektiviseringar lett till att verksamheterna har blivit effektivare, har kvaliteten på tjänsterna förbättrats och hur har medarbetarnas arbetsmiljö påverkats?

Avslutningsvis föreslår motionärerna att Stockholm ska inspireras av Lunds kommun där revisorerna rekommenderar att kommunstyrelsen ska kräva att nämnderna beskriver vilka eventuella negativa konsekvenser som de generella effektiviseringarna kan antas innebära på kvaliteten.

Synpunkter och förslag

Resursfördelningssystemet som staden har är inte liktydigt med kostnader utan svarar mot exempelvis demografiska faktorer som i sin tur antas medföra vissa kostnader. Stadens totala budget för äldreomsorg 2019 var 7 935 000 000 kr, inför budget 2020 lades 79,5 mnkr till för volymförändringar. Därtill gjordes en indexuppräknings på 116, 4 mnkr till vård- och omsorgsboende, en riktad lönesatsning på 4,8 mnkr osv. Hemtjänstpengen till utförarna höjdes, liksom pengarna för avlösning och ledsagning och dagverksamhet. Av stadens budget framgår dock också att den för äldreomsorgens del innehåller krav på en generell effektivisering om 87, 2 mnkr. Stadsdelsförvaltningen uppfattar det som att kravet på generell effektivisering lades på beställarsidan då

ersättningsnivåerna till utförarna var beslutade. Frågan är då var i verksamheten som effektiviseringen ska mätas? Kanske syns den inte hos brukarna i första hand? Den skulle exempelvis även kunna visa sig genom minskad överbyggnad, administration etc. Om detta sammanfaller med förändrade behov hos befolkningen, som inte fångats av fördelningsnycklarna, behöver å andra sidan effektiviseringen inte synas någonstans.

Det svåra med en generell effektivisering är just att den är generell och därmed inte har en utpekad avnämare. Det går inte att följa de generella effektiviseringarna per anslag, inom respektive anslag och förvaltning. Varje förvaltning prioriterar utifrån sina förutsättningar. En stor del av en stadsdelsnämnds budget styrs av invånarnas behov och beslutade ersättningsnivåer. Effektiviseringar görs i sin tur kanske i form av smartare upphandlingar, bättre arbetssätt etcetera som är svårare att mäta.

Det finns många skäl till att det skulle vara svårt för en enskild stadsdelsnämnd att se hur generella effektiviseringar faller ut, eller om man så vill, kommer stadsdelsnämnden till del. Det skulle t.ex. kunna handla om stadsgemensamma upphandlingar som kommer stadsdelsnämnder till del genom lägre priser.

Förvaltningen tror att det skulle vara en grannliga uppgift, även för en extern utredare, att genomföra stadsövergripande utvärdering av processen med generella effektiviseringar, men om en sådan kan leda till lärande och eller fördjupad förståelse är det förstås alltid av godo.

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Motion

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Christina Klang

Datum

2020-05-18